

HEIMSMARKMIÐ SAMEINUÐU ÞJÓÐANNA
UM SJÁLFBÆRA ÞRÖUN

FRAMTÍÐ FYRIR ALLA

MARKMIÐ 1 ENGIN FÁTÆKT

OS

Aðalmarkmið Heimsmarkmiðanna er að útrýma fátækt fyrir árið 2030.

Það er risastórt markmið! Hvernig náum við því?

En hvað getum við gert til að hjálpa?

Við höfum öll rétt á og ættum að fá tækifæri til að krefjast þess af ríkjum að uppfylla loforð sín um að búa til betri heim fyrir alla.

Ríkin sem mynda alþjóðlegt bandalag til að berjast gegn fátækt þurfa að stíga skref í átt að því að ná þessu markmiði og Sp verða að sannreyna að öll ríki leggi sig fram.

Við getum til dæmis beðið fullorðna fólki að gefa okkur skýrar upplýsingar í samræmi við aldur okkar.

Við getum talað við hvert annað um þessi málefni. Við getum tekið þátt í ráðstefnum, til að rödd okkar heyrst. Við getum hvatt stjórnvöld til að hlusta á okkur og komið okkar skoðunum á framfæri á skipulegan hátt.

Útrýma fátækt í allri sinni mynd alls staðar.

- Tryggja að allir samfélagsþegnar hafi aðgang að stuðningsþjónustu eins og læknisþjónustu og hafi atvinnu. Þetta kallast félagsleg vernd og er ætlað að vernda og styðja við þá sem eru fátækastir og mest berskjaldaðir.
- Tryggja að auðlindum sé úthlutað jafnt, þannig að efnamanna fólk hafi jafnan aðgang að grunnþjónustu, vinnuafli, landi, tækni og geti stofnað fyrirtæki sem stuðlar í kjölfarið að efnahagsvexti.

Hvers vegna er þetta mikilvægt fyrir ungt fólk?
Hvað annað þarf til að tryggja réttindi ungs fólks?

MARKMIÐ 2

EKKERT HUNGUR

Útrýma hungri, tryggja fæðuöryggi og bættu næringu og stuðla að sjálfbærum landbúnaði.

- Útrýma vannæringu með því að bæta gæði félagslegrar þjónustu fyrir börn, mæður og aldraða og tryggja nóg af öruggum og næringarríkum mat allt árið.
- Auka landbúnaðarframleiðslu og tekjur smábænda, sérstaklega kvenna og frumbyggja, virða umhverfið, fjölbreytileika hvers svæðis og auðlindir þess.
- Koma í veg fyrir þurrka, flóð og aðrar hamfarir.
- Vernda fjölbreytileika tegunda af fræjum, uppskeru og bústofni (húsdýra og villtra), og dreifa ávinningi af þessum auðlindum jafnt.

SAGAN AF PÁLU OG LÍSU

Pála hafði sífellt áhyggjur því Lísu tveggja ára dóttir hennar var smærri og grennri en aðrar stelpur á hennar aldri. Þær bjuggu í fjöllum þar sem var mjög kalt, þannig að Pála gaf Lísu heita súpu og soð. Þar til einn dag, þegar Pála sá skilaboð frá ríkisstjórninni í sjónvarpinu þar sem mæðrum var ráðlagt að gefa börnum grænmeti, egg og kjöt í stað súpu og soðs. Eftir það hóf Pála að bæta næringu og heilsu barnsins síns.

Hverju þarf að huga að til að tryggja aðgang allra að góðum og næringarríkum mat?

MARKMIÐ 3

HEILSA OG VELLÍÐAN

Stuðla að heilbrigðu líferni og vellíðan fyrir alla á öllum aldri.

- Draga úr fjölda mæðra sem deyja af barnsförum.
- Koma í veg fyrir dauða ungbarna og barna undir fimm ára aldri.
- Útrýma smitsjúkdómum eins og alnæmi, einnig lifrabólgu og sjúkdómum sem berast með menguðu vatni.
- Fræða fólk um forvarnir og misnotkun lyfja og áfengis, auk geðheilbrigðismála.
- Veita ráðgjöf um getnaðarvarnir, kynfræðslu og kynheilbrigði.
- Tryggja að allir njóti réttar til heilsu, sem felur í sér hágæða læknisþjónustu og aðgang að lyfjum og bóluefnum á viðráðanlegu verði.

Að hverju þarf að huga til að vernda réttindi ungs fólks?

MARKMIÐ 4

MENNTUN FYRIR ALLA

Tryggja jafnan aðgang allra að góðri menntun án aðgreiningar og stuðla að tækifærum fyrir alla til náms alla ævi.

- Tryggja öllum aðgang að menntun, byrja á grunnmenntun.
- Veita ungmennum og fullorðnum aukin tækifæri til að sækja tækni- og starfsmenntun til að auka möguleika þeirra á að fá betri störf.
- Útrýma ójöfnum tækifærum, karla og kvenna, barna með fötlun, frumbyggja og fórnarlamba átaka, til náms.
- Bæta aðstöðu til náms og veita öruggt og jákvætt umhverfi fyrir alla.
- Auka fjölda skólastyrkja fyrir starfs- og tækninám, bæði í innanlands og utan.
- Hafa betur þjálfaða kennara.
- Efla fræðslu um sjálfbæra þróun.

SAGA KARMENAR

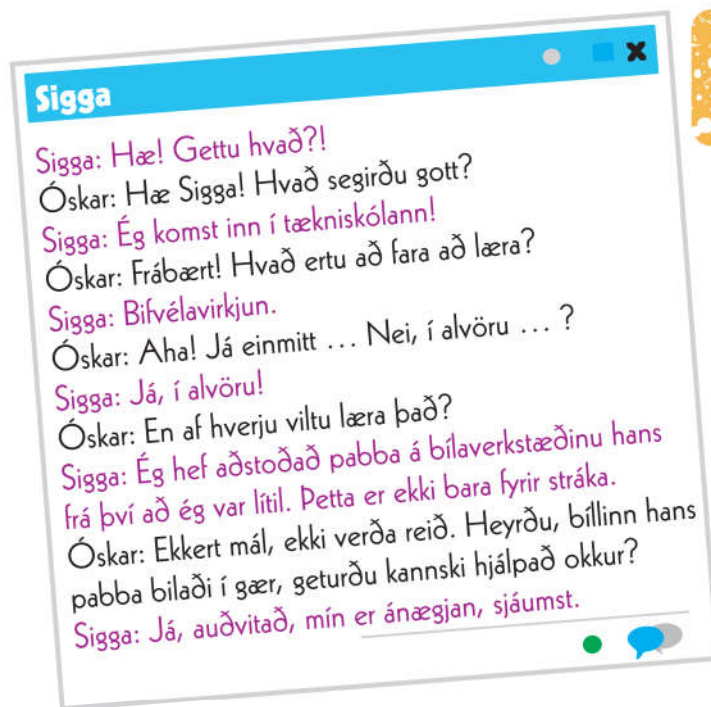
Karmen og bræður hennar tveir gengu ekki í skóla. Þau hjálpuðu foreldrum sínum á bænum þeirra og áttu ekki pening til að fara í skóla. Það breyttist þegar ríkið opnaði nýjan skóla sem bauð upp á ókeypis menntun. Öll börnin í kringum þau gátu farið í þennan skóla. Þau fóru ekki bara í skóla, heldur lærðu um fræ, tækni til að auðvelda vökvun á uppskerunni og aðra mikilvæga hluti. Í stuttu máli, þá var þetta skóli þar sem allir höfðu jafnan rétt, hvort sem það voru stelpur eða strákar, ríkir eða fátækir. Allir hafa sama rétt til menntunar.

Hvað annað þarf til að öll börn og unglingar njóti góðrar menntunar?

MARKMIÐ 5

JAFNRÉTTI KYNJANNA

Tryggja jafnrétti kynjanna og valdeflingu allra kvenna og stúlkna.

- Binda enda á allar tegundir ofbeldis gegn konum og stúlkum, þar á meðal kynlífsþrælkun og aðrar tegundir misnotkunar.
- Binda enda á allar athafnir og hefðir sem geta skert líkamlega og andlega heilsu og kynheilbrigði kvenna og stúlkna.
- Viðurkenna og meta að verðleikum vinnu kvenna heima fyrir.
- Hvetja konur og stúlkur til jafnra tækifæra og að láta í sér heyra, til að þær hafi jöfn tækifæri til þátttöku á öllum pólitískum, efnahagslegum og opinberum sviðum.
- Vernda rétt kvenna til kynheilbrigðis.
- Móta stefnur og lög til að tryggja jafnrétti kynjanna.

Af hverju skiptir þetta máli fyrir þig? Hvað er hægt að gera fleira til að tryggja jafnrétti karla og kvenna, stráka og stelpna?

MARKMIÐ 6

HREINT VATN OG SALERNISAÐSTÖÐA

Tryggja aðgengi og sjálfbæra nýtingu allra á hreinu vatni og salernisaðstöðu.

- Tryggja að allir hafi aðgang að hreinu vatni.
- Tryggja að allir hafi aðgang að salernisaðstöðu (skólpi og meðhöndlun úrgangs) og fræðslu um heilbrigðar hreinlætisvenjur.
- Fylgjast með gæðum vatns til að draga úr mengun. Koma í veg fyrir að mengunarvaldandi efnum sé fleygt í vatnið.
- Bæta nýtingu vatns, þróa betri leiðir fyrir endurnýtingu þess.
- Auka samfélagsvitund til að tryggja virka þátttöku í bættri vatnsstjórnun og salernisaðstöðu.

SAGA MATTHÍASAR

Matthías og næstum öll börnin í hverfinu hans voru veik. Fullorðna fólkið glímdi einnig við einhvers konar heilbrigðisvandamál. Þegar þau fóru á næstu heilsugæslustöð, sögðu lækarnir þeim að ástæðan væri líklegast vatnið – sem er flutt í tanki annan hvern dag – frá því að þau fóru að neyta vatnsins fór fólk að fá einkenni. Vatnið var mengað og þar sem mjög fáir voru með gaseldavél gat fólk ekki soðið vatnið áður en það fékk sér að drekka eða notaði það til eldunar.

Hvað annað er hægt að gera til að allir hafi aðgang að hreinu vatni?

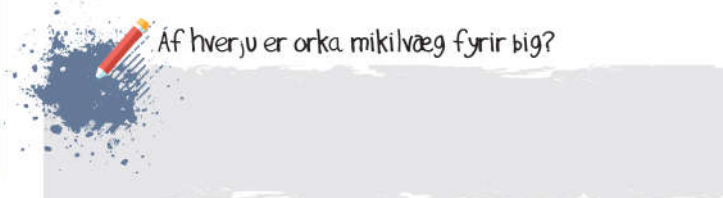

MARKMIÐ 7 SJÁLFBÆR ORKA

Tryggja öllum aðgang að öruggri og sjálfbærri orku á viðráðanlegu verði.

- Tryggja öllum aðgang að öruggri orku.
- Stuðla að bættum neysluvenjum til að spara orku.
- Tryggja öllum aðgang að hreinni orku, auk upplýsinga og rannsókna.

MARKMIÐ 8

GÓÐ ATVINNA OG HAGVÖXTUR

Stuðla að viðvarandi sjálfbærum hagvexti og arðbærum og mannsæmandi atvinnutækifærum fyrir alla.

- Þjóða næg atvinnutækifæri sem hvetur til sköpunarmáttis og nýsköpunar.
- Tryggja verndun náttúruauðlinda okkar og að tekið sé tillit til þeirra í allri atvinnustarfsemi.
- Stuðla að mannsæmandi vinnu fyrir alla: konur og karla, ungmenni og fólk sem býr við fötlun.
- Draga úr fjölda atvinnulausra ungmenna með því að auka aðgengi að menntun.
- Koma í veg fyrir og útrýma barnaprælkun, þar á meðal kvaðningu barna til herþjónustu.
- Grípa til aðgerða á heimsvísu til að skapa fleiri störf fyrir ungt fólk.

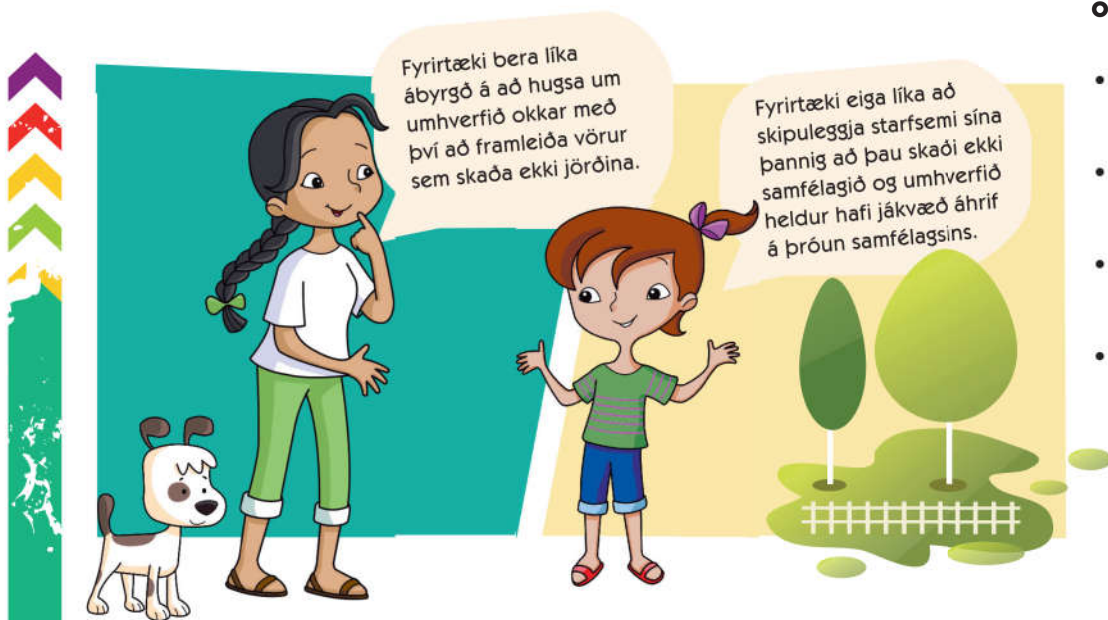
Af hverju er þetta markmið mikilvægt fyrir börn og unglinga? Hvað fleira er hægt að gera til að tryggja réttindi þeirra?

MARKMIÐ 9

NÝSKÖPUN OG UPPBYGGING

Stuðla að viðvarandi sjálfbærum hagvexti og arðbærum og mannsæmandi atvinnutækifærum fyrir alla.

- Veita litlum fyrirtækjum aðgang að lánsfé og tæknilega aðstoð til að styðja við vöxt þeirra.
- Tryggja að fyrirtækin stuðli að sjálfbærri þróun og skaði ekki umhverfið.
- Ráðstafa fjármagni til rannsókna á sérþörfum landsins og bættri tækni.
- Tryggja aðgang allra að internetinu og nýrri tækni fyrir árið 2020, sérstaklega þeirra sem búa í þróunarríkjum.

Heldur þú að ríki heims og fyrirtæki geti gert meira fyrir umhverfið?

MARKMIÐ 10 AUKINN JÖFNUUR

Draga úr ójöfnuði innan og á milli landa.

- Veita fólki sem býr við fátækt stuðning til að stuðla að hröðum og sjálfbærum hagvexti.
- Tryggja að lög og venjur mismuni ekki neinum hópi fólks, heldur taki tillit til þarfa allra og hlusti á innlegg þeirra sem verða fyrir beinum áhrifum.
- Tryggja að lög og félagsleg verkefni verndi þá sem minna mega sín. Til dæmis þegar kvótar eru ákveðnir fyrir stjórnmalaflokka þarf einnig að taka ungmenni, konur, frumbyggja og fólk sem býr við fötlun með í myndina.
- Tryggja að fólk sem flyst búferlum frá einu landi til annars njóti verndar samkvæmt lögum.

Hvenær finnst þér þú ekki vera eins og hinir? Finnst þér að við ættum að hafa einhver önnur markmið sem ná yfir þetta?

MARKMIÐ II

SJÁLFBÆRAR BORGIR OG SAMFÉLÖG

Fyrir árið 2030, verðum við að búa í hreinum, öruggum borgum, í góðu húsnæði með grunnþjónustu.

Að sjálfsögðu verðum við líka að hafa garða til að leika okkur í og öruggar samgöngur fyrir alla.

Hvað er mikilvægast til að börn og unglingar geti búið í betri borgum og samfélögum?

Gera borgir og aðra búsetu manna örugga og sjálfbæra fyrir alla.

- Tryggja að allir hafi aðgang að öruggu og góðu húsnæði ásamt grunnþjónustu.
- Þjóða upp á öruggar, skipulagðar samgöngur sem skaða ekki umhverfið og eru sérhannaðar til að þjónusta börn, konur og þá sem minna mega sín.
- Virkja samfélög til að skipuleggja sig og bæta borgirnar.
- Efla skilning og verndun umhverfis og menningar.
- Efla þekkingu og þjálfun samfélags gegn hörmungum.
- Tryggja eftirlit með loftgæðum og meðhöndlun úrgangs.
- Undirbúa samfélög til að stjórna náttúruauðlindum sínum og takast á við loftslagsbreytingar.

MARKMIÐ 12

ÁBYRG NEYSLA

Tryggja sjálfbæra neyslu og framleiðslumynstur.

- Koma í veg fyrir sóun á matvælum hjá einstaklingum og fyrirtækjum.
- Tryggja að alþjóðasamningar um meðhöndlun skaðlegra efna séu uppfylltir, fyrir árið 2020, til að tryggja hreint loft og vatn og óspilltan jarðveg.
- Draga úr myndun úrgangs með því að draga úr neyslu og endurnýta.
- Ganga úr skugga um að stóru fyrirtækin séu samfélagslega ábyrg og starfshættir þeirra opnir og umhverfisvænir.
- Þjóða almenningi upp á menntun og tækifæri til að lifa í sátt og samlyndi við náttúruna.

Eru einhverjar fleiri aðgerðir sem hafa þarf í huga að þínu mati?

MARKMIÐ 13

VERNDUN JARÐARINNAR

Grípa til bráðra aðgerða gegn loftslagsbreytingum og áhrifum þeirra.

- Tryggja að fólk sé vel undirbúið fyrir hættur tengdar loftslagi og náttúruhamförum.
- Setja loftslagsbreytingar á dagskrá ríkisstjórna og úthluta fjármagni til að berjast gegn þeim.

Er þetta mikilvægt fyrir börn og unglinga? Hvað fleira þarf að hafa í huga?

MARKMIÐ 14

LÍF UNDIR VATNI

Vernda og nýta hafið og auðlindir sjávar á sjálfbæran hátt til að styðja við sjálfbæra þróun.

- Draga úr mengun sjávar fyrir árið 2025, þar sem stór hluti mengunarinnar er frá landi af mannavöldum.
- Innleiða lög sem banna ólöglegar fiskveiðar og aðrar skaðlegar veiðivenjur, fyrir árið 2020.
- Veita fátækum löndum og litlum eyríkjum fjárhagsaðstoð til að vernda og hafa betri stjórn á auðlindum hafsins, með framtíðina í huga.

Er þetta mikilvægt fyrir börn og unglínga? Hvað þarf að hafa í huga?

MARKMIÐ 15 LÍF Á LANDI

Vernda, endurheimta og stuðla að sjálfbærri nýtingu landvistkerfa, sjálfbærri stjórnun skóga, berjast gegn eyðimerkurmyndun, stöðva og snúa við jarðvegseyðingu og sporna við hnignun líffræðislegs fjölbreytileika.

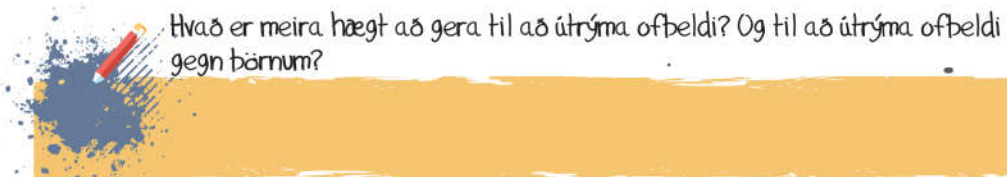
- Vernda og friða vistkerfi (til dæmis, eyðimerkur og regnskóga) með því að virða undirritaðar alþjóðasambýktir.
- Draga úr eyðingu skóga og planta fleiri trjám til að endurrækta skóga fyrir árið 2020.
- Vernda tegundir í útrýmingarhættu og koma í veg fyrir að þær deyi út; stöðva stjórnlausar veiðar og verslun með verndaðar tegundir úr jurta- og dýraríkinu. Tryggja þátttöku frumbyggja.

Er þetta mikilvægt fyrir börn og unglinga? Hvað þarf að hafa í huga?

MARKMIÐ 16

FRÍÐUR OG RÉttlÆTI

Stuðla að friðsælum og sjálfbærum samfélögum fyrir alla, tryggja jafnan aðgang að réttarkerfi og koma á fót skilvirkum og ábyrgum stofnunum fyrir alla á öllum stigum.

- Útrýma ofbeldi í heiminum og dauðsföllum því tengdu.
- Útrýma misnotkun, mansali og öllum tegundum ofbeldis og pyntinga gagnvart börnum.
- Tryggja að allir hafi jafnan aðgang að réttlátri málsmeðferð í sínu landi og á alþjóðavísu.
- Berjast gegn glæpum og spillingu af öllu tagi.
- Bæta stofnanir í heimabyggð til að auka traust meðal íbúa.
- Tryggja að ríkisstjórnir hafi samráð við almenning og allar þeirra ákvarðanir séu með hagsmuni barna og fullorönnna í huga. Til að mynda skal haft samráð við börn áður en lög sem hafa áhrif á líf þeirra eru undirrituð.
- Tryggja að öll börn séu skráð við fæðingu.
- Tryggja að allir hafi frjálstan aðgang að upplýsingum.
- Styrkja stofnanir sem vinna gegn ofbeldi, hryðjuverkum og glæpastarfsemi.

MARKMIÐ 17

ALÞJÓÐLEG SAMVINNA

Styrkja framkvæmd og blása lífi í hnattræna samvinnu um sjálfbæra þróun.

- Hjálpast að við að tryggja að öll lönd hafi náð markmiðunum fyrir árið 2030. Heimsmarkmiðin eiga að vera hluti af áætlun hvernar ríkisstjórnar og hvert ríki á að ákveða hvaða málefni eru mikilvægust fyrir sitt fólk.
- Tryggja að hvert ríki nýti eigin auðlindir til að ná markmiðunum. Að auki, ættu þróuð lönd að skuldbinda sig til að styðja við markmiðin í vanþróuðum löndum.
- Virða stefnur landa, að því gefnu að þær séu samræmdar. Þú getur til dæmis ekki búið til reglur til að vernda náttúruauðlindir og gefið leyfi fyrir nýtingu þeirra á sama tíma.
- Vinna með þeim stofnunum og einstaklingum sem hafa í mörg ár unnið að ýmsum málefnum tengdum nýju þróunarmarkmiðunum. Þessar stofnanir og einstaklingar eiga að taka þátt í því að vinna að markmiðunum þar sem reynsla þeirra og stuðningur er nauðsynlegur.
- Tryggja að ríki heims bæti gögn sín og meðhöndlun tölfræðilegra upplýsinga til að þau geti metið framgang sinn í áttina að því að ná markmiðum um sjálfbæra þróun.

Nú þegar þú þekkir öll Heimsmarkmiðin, tengdu þá hvert markmið við viðeigandi tákn.

MARKMIÐ 1 – ENGIN FÁTÆKT

MARKMIÐ 2 – EKKERT HUNGUR

MARKMIÐ 3 – HEILSA OG VELLÍÐAN

MARKMIÐ 4 – MENNTUN FYRIR ALLA

MARKMIÐ 5 – JAFNRÉTTI KYNJANNA

MARKMIÐ 6 – HREINT VATN OG SALERNISAÐSTAÐA

MARKMIÐ 7 – SJÁLFBÆR ORKA

MARKMIÐ 8 – GÓÐ ATVINNA OG HAGVÖXTUR

MARKMIÐ 9 – NÝSKÖPUN OG UPPBYGGING

MARKMIÐ 10 – AUKINN JÖFNUÐUR

MARKMIÐ 11 – SJÁLFBÆRAR BORGIR OG SAMFÉLÖG

MARKMIÐ 12 – ÁBYRG NEYSLA

MARKMIÐ 13 – VERNDUN JARÐARINNAR

MARKMIÐ 14 – LÍF UNDIR VATNI

MARKMIÐ 15 – LÍF Á LANDI

MARKMIÐ 16 – FRÍÐUR OG RÉTTLÆTI

MARKMIÐ 17 – ALPJÓÐLEG SAMVINNA

ÞAKKA ÞÉR FYRIR AÐ TAKA ÞÁTT!

Áður en við kveðjum, skulum við ræða eftirfarandi í hópum:

Hvaða markmið finnst þér vera mikilvægust fyrir börn og unglinga?
Gerðu lista yfir markmiðin í forgangsrið.

1

.....

2

.....

3

.....

4

.....

5

.....

Er eitthvað sem þú telur vera mikilvægt til að tryggja réttindi barna og ungl-
inga sem er ekki minnst á hér? Hvað gæti það verið?

.....

.....

.....

.....

.....

HEIMSMARKMIÐIN

Markmið Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun

